

SUBSIDIE *milieclubs*

NIET MEER VAN DEZE TIJD

De Milieufederatie Zuid-Holland praatte tien jaar mee over inpassing van de A4-Midden-Delfland in de omgeving en zag veel van haar wensen gehonoreerd. Toch voert ze weer actie tegen de aanleg van de zeven kilometer snelweg tussen Delft en Schiedam. Dat betaalt ze met subsidiegeld van de provincie. Is dat nog van deze tijd?

Eind september hielden milieuorganisaties, waaronder de Milieufederatie Zuid-Holland, een protestpicknick in Schiedam tegen het tracébesluit voor de A4 Midden-Delfland. Midden op foto: Ellen Verkoelen, toen nog directeur Milieufederatie Zuid-Holland

Op 27 oktober viel een onverwachte brief op de mat van de partners van het IODS, Integrale Ontwikkeling Delft en Schiedam. De Milieufederatie Zuid-Holland trekt zich terug uit de IODS-adviescommissie, schreef voorzitter Schröder. Hij ziet onvoldoende waarborgen voor het "betrokken zijn bij het invullen van de projecten van de uitvoeringsagenda IODS." Bovendien: "Wij zijn in de laatste fase van het proces niet als gelijkwaardige partner behandeld."

"Jammer," zegt gedeputeerde Martin van Engelshoven-Huls van de provincie Zuid-Holland. "De expertise van de Milieufederatie had ik graag gebruikt bij de uitvoering van het IODS. Het budget is verhoogd van circa 250 miljoen in 2001 en 500 miljoen in 2004 naar 900 miljoen in 2010. De meerkosten zijn grotendeels gaan zitten in verbeteringen voor de inpassing van de weg in de omgeving en van het milieu. Nu de financiële afspraken hierover hard zijn gemaakt en de kwaliteit voor het gebied is geoptimaliseerd, stapt de Milieufederatie eruit."

"Bizar," vindt Bert Mooren, directeur VNO-NCW West. "Nu is ons duidelijk dat de Milieufederatie nooit van plan is geweest akkoord te gaan met het IODS. Ze stapt op nadat aan al haar wensen tegemoet is gekomen. Zo komt de weg verdiept te liggen met geluid- en zichtgarantie. Er wordt zelfs een heel natuur- en recreatiegebied ontwikkeld. Ook het bedrijfsleven is enthousiast over deze aanpassingen. Het IODS is een prachtig plan geworden. Het gedrag van de Milieufederatie voelt als dubbelspel."

Historie

De A4-Midden Delfland houdt de gemoederen al vijftig jaar bezig. De Tweede Kamer nam besluiten tot aanleg en draaide ze weer terug, bouwwerkzaamheden namen een aanvang en werden weer stilgelegd, actiegroepen zorgden voor eindeloos durende procedures. De provincie Zuid-Holland nam in 2000 het initiatief de impasse te doorbreken. Gedeputeerde Marnix Norder nodigde alle betrokken overheden en maatschappelijke organisaties uit om mee

'HET GEDRAG VAN DE MILIEUFEDERATIE VOELT ALS DUBBELSPEL'

te denken over een goede inpassing van de weg in de omgeving. De Milieufederatie tekende in 2001 een brief waarin zij deze aanpak goedkeurde. Zo ontstond een integraal ontwikkelingsplan voor het gebied Midden-Delfland, waarvan het stuk snelweg slechts een onderdeel was. In 2006 ondertekenden zestien partijen het IODS-convenant. Daarmee beloofden ze de uitvoering van het integrale plan te steunen. Tot de ondertekenaars behoorden gemeenten, stadsgewesten, provincie en ministerie, maar ook ANWB, VNO-NCW West en de Milieufederatie. Onder het bewind van minister Eurlings van Verkeer en Waterstaat viel het tracébesluit A4 Midden-Delfland. Dat leidde in het najaar van 2010 tot een bestuursovereenkomst: alle betrokken overheden committeren zich aan de uitvoering van het IODS. Ondertussen liet directeur Ellen Verkoelen

BATEN MILIEUFEDERATIE ZUID-HOLLAND

	2005	2006	2007	2008	2009
Baten uit gezamenlijke acties	171.605	147.257	120.674	46.229	
Baten uit acties van derden	147.988	204.137	195.779	176.393	153.019
Subsidies overheden	786.336	793.068	904.299	876.964	877.435
Baten uit beleggingen	6.533	15.290	15.611	3.826	8.693
Overige baten	-933	3.378	2.040		
Som der baten	1.111.529	1.163.130	1.238.403	1.103.412	1.039.147

Bron: Centraal Bureau Fondsenwerving

van de Milieufederatie in de media weten dat haar organisatie wilde afhaken. Europese regelgeving had in het ontwerp van de weg geleid tot enkele aanpassingen die haar niet bevielen. Maar de overheid liet weten dat ondanks de aanpassingen de normen voor natuur en milieu werden gehaald. Ze trok daar ook 300 miljoen euro extra voor uit. Alle partners, inclusief de Milieufederatie, tekenden daarop een addendum op de bestuursovereenkomst: zij willen betrokken blijven.

Gevangen

De drie handtekeningen, gezet in 2001, 2006 en 2010, hebben voor de Milieufederatie geen waarde, zo blijkt nu. Ze steunt acties van haar achterban tegen de A4 Midden-Delfland en heeft beroep aangetekend bij de Raad van State tegen het tracébesluit. Een telefoontje en een mail naar de Milieufederatie om een verklaring voor dit gedrag levert niets op.

De Milieufederatie Zuid-Holland vertegenwoordigt circa driehonderd organisaties en afdelingen. Zo zijn er veel lokale afdelingen bij betrokken van ondermeer de Fietzersbond en Milieudefensie. Ook allerlei kleine, op zichzelf staande clubs doen mee, zoals de stichting Bomenriders, de knotgroep Vrij-wilg en de Milieu Fietspatrouille. Al deze organisaties kunnen het bestuur van de Milieufederatie op elk gewenst moment terugfluiten.

“De Milieufederatie zit gevangen tussen actiegroepen die nog willen optreden volgens het model van de jaren zeventig,” verklaart Mooren. “Die willen actievoeren en tegenpartij zijn. Maar van een milieuorganisatie die van overheden, met name de provincie Zuid-Holland, op jaarbasis bijna 900.000 euro krijgt, mag je verwachten dat ze haar maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt, ook als ze niet voor honderd procent haar zin krijgt. Wij kregen steeds vaker te maken met een Milieufederatie die aan de onderhandelingstafel de eisen opschreefde en in de publiciteit riep: ‘Wij zijn tegen’. Ronduit bizar was het moment dat de Milieufederatie het plan voor de A4 typeerde als een nieuw Overschie (door luchtverontreiniging belaste woonwijk aan de A13 bij Rotterdam, - red.). Dat is mensen op het verkeerde been zetten, zeg maar gerust een regelrechte leugen.”

Subsidie

Mooren wil daarom de financiering van de Milieufederatie Zuid-Holland aan de kaak stellen. Het grootste deel van de baten, bijna 85 procent, bestaat uit subsidies van overheden (zie tabel). De aangesloten milieuclubs en actiegroepen dragen geen cent bij aan de inkomsten. “Proceskosten en acties worden dus van ons belastinggeld betaald. De overheid financiert haar eigen weerstand. Dat moet stoppen.”

De Milieufederatie krijgt al meer dan twintig jaar subsidie. Dit beleid is in de jaren tachtig ontstaan onder de VVD-milieuministers Winseminus en Nijpels. Zij gaven geld aan

actiegroepen en milieuorganisaties om ‘de gewone man’ in de straat te mobiliseren. Tegelijkertijd ontstonden in die jaren de eerste afdelingen ‘Milieu’ en ambtenaren gingen zich specialiseren in bodemsanering en afval. Daarna ging het hard. Het CBS kwam een jaar geleden met cijfers over de snelgroeende milieusector. In 2007 telde deze sector 109.000 voltijdbanen, inclusief overheid. Dat is 25 procent meer dan in 1995. De wet- en regelgeving groeide navent. Op Europees, landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau ontstond een woud aan regels ter bescherming van natuur en milieu. En burgers en ondernemers gingen milieubewust leven en handelen. “Dertig jaar geleden stond het woord ‘milieu’ op niemands agenda, maar dat is dus veranderd. De provincie moet zich de vraag stellen of subsidiëring van milieuorganisaties niet achterhaald is,” meent Mooren.

Kosten

Professor Aert de Zeeuw, verbonden aan de Universiteit van Tilburg, ziet de geschetste ontwikkelingen ook, maar waarschuwt voor afschaffing van de subsidies. “Maatschappelijke organisaties kunnen met hulp van vrijwilligers bepaalde taken veel sneller uitvoeren dan ambtenaren. Subsidies zijn kostenefficiënt omdat je bureaucratie voorkomt. Een milieuorganisatie kan lokale, specifieke informatie verzamelen voor de overheid en opkomen voor de milieubelangen die onvoldoende worden behartigd in een markteconomie.”

“Maar,” haast De Zeeuw zich te zeggen, “een milieuorganisatie moet afspraken respecteren en bereid zijn compromissen te sluiten. Zich constructief opstellen. Als ze dat niet doet, diskwalificeert zij zich voor de subsidie. Vergelijk het met een corrupte regering. Die krijgt ook geen ontwikkelingshulp meer.”

De Zeeuw pleit voor aanscherping van de evaluatie van bestede overheidsgelden. “De overheid moet per organisatie, periode en projecten kwaliteitscriteria vaststellen voor het al dan niet continueren van de subsidie. Algemene criteria wettelijk verankeren raad ik af. Dan volgen er uitzonderingen en talloze juridische procedures door de milieuorganisaties.”

Gedeputeerde Erik van Heijningen, binnen de provincie Zuid-Holland verantwoordelijk voor de financiën, voert het advies van De Zeeuw al uit. “Wij zijn in gesprek met de Milieufederatie over haar takenpakket. Dat was overigens al aan de gang voordat ze uit het IODS stapte. Begin 2011 zal de provincie nieuwe voorwaarden formuleren voor bijdragen aan taken van maatschappelijke organisaties. Maar laat duidelijk zijn dat wij organisaties niet afrekenen op een eenmalige actie die ons niet bevalt. We zullen altijd kijken naar de langere termijn, het totale pakket aan taken en hoe dat wordt uitgevoerd. Op grond daarvan bekijken we of er subsidie nodig is, het subsidiebedrag nog past of dat subsidie moet worden stopgezet.” ●

actief met dit onderwerp

